1846 N°. 134

LEYDSCHE COURANT.

De Courant wordt Maandag, Woensdag en Vrijdag uitgegeven. Die van Maandag komt uit Zaturdag avond.

MAANDAG, 9 NOVEMBER.

De Prijs der Courant is f 12 in het jaar; de afzonderlijke nommers worden tegen 10 Centen uitgegeven.

BINNENLANDSCHE BERIGTEN.

LEYDEN, 7 November.

De Arrondissements-Regthank alhier heeft bij vonnis van den 27sten October ll., de administratie in het ongelijk gesteld, wegens het afgeven van gelei-billetten van zout, onder voorwaarde van visitatie, en haar dientengevolge wegens eene door haar gepleegde *onregtmatige daad*, veroordeeld tot schadevergoeding.

— Er is thans bericht, dat de stoomboot Loch Ryon, van Rotterdam naar Londen den 10den October gezonken, doch de manschap, een matroos uitgezonderd, gered en gedeeltelijk te Vlissingen, gedeeltelijk te Neulanghaven is aangebragt. Den 26sten is het schip de 2 Gebroeders, van Groningen naar Londen, op de hoogte van Galloper door eene brik overzeild en dadelijk gezonken, doch ook het volk gered.

— Dezer dagen is alhier bij de Boekhandelaren A. Arntz & Comp., een voor de kennis onzer Oost-Indische Bezittingen, zeer belangrijk werk uitgegeven onder den titel van: *Coup-d'oeil général sur les possessions Néerlandaises dans l'Inde Archipelagique*; par C. J. Temminck. Tome premier, in 8°.

De geleerde schrijver, oprigter van het Rijks Museum van Natuurlijke Historie alhier, wereldberoemd door de uitgave van zijn *Manuel d'Ornithologie*, van zijn *Nouveau Recueil de planches coloriées d'oiseaux, pour servir de suite aux planches de Buffon*, van zijne *Monographies de Mammalogie*, door zijne medewerking aan de *Fauna Japonica* en andere werken, heeft in de uren, welke hem van zijne ambtsbezigheden overbleven, de bouwstoffen voor het thans door hem openbaar gemaakt werk verzameld, hetwelk ook na de veelvuldige geschriften over Nederlands Indië, welke reeds bestaan, niet alleen als niet overtollig, maar veeleer als eene nieuwe en meer naauwkeurige bijdrage zal beschouwd worden tot de kennis van den staat dier rijke bezittingen, als het ware de levensader van onzen handel en van onze scheepvaart.

De Schrijver heeft zich bepaald tot een kort overzigt van de meest belangrijke gebeurtenissen, welke de jaarboeken der Javaansche natie en eenige Maleische overleveringen behelzen, vooral in zooverre deze gebeurtenissen zich hechten aan die, waaraan de Europeanen een werkdadig aandeel genomen hebben. Hij treedt voorts in bijzonderheden aangaande den oorsprong van de oppermagt, door Nederland uitgeoefend, aangaande de oorzaken van zijn zich in die gewesten meer en meer uitbreidend gezag, aangaande de toenemende aanwinst van grondgebied in de geheel uitgestrektheid van den Archipel en eindelijk aangaande de jongste organisatie in alle deelen van het burgerlijk, regterlijk en militair beheer, en het stelsel van cultures; de aardrijkskundige en statistieke opgaven bepalen zich tot nieuwe of zeer belangrijke mededeelingen. Vervolgens wordt den lezer een overzigt gegeven van de zeden en gewoonten der verschillende volkeren, die de voornaamste eilanden, onder Nederlandsch gebied, bewonen; van hunnen voortgang in landbouw en beschaving; van den staat van hunnen handel, zoowel als van de voortbrengselen, die er het voorwerp van uitmaken of van die, waarmede het gouvernement voor eigen rekening handel drijft.

Eenige opgaven omtrent de physieke gesteldheid dier gewesten vullen de beschouwingen van de drie rijken der natuur aan, welke ook een overzigt der geographische verdeeling der planten en dieren bevatten; terwijl eene optelling der voornaamste soorten deze schetsen uit de Natuurlijke Historie besluit.

De Heer Temminck heeft gebruik kunnen maken van de officiële stukken en van de rapporten, aan het gouvernement ingediend, berustende in de Archiven en hem op last van Z. Exc. den Minister van Koloniën, op de verpligtendste wijs daartoe verstrekt.

Het nu uitgegeven eerste deel, geheel toegewijd aan Java, is aldus verdeeld: Geographische ligging van Java. Hoofdstuk I. Overzigt der nieuwere geschiedenis van Java. Vorsten die te Soerakarta geregeerd hebben, sedert de verdeeling van het Keizerrijk van Mataram. Vorsten die te Djokjokarta geregeerd hebben sedert de verdeeling van het Keizerrijk van Mataram. Hoofdstuk II. Tegenwoordig beheer, cultures en finantiën. Hoofdstuk III. Bevolking, zeden en gewoonten. Hoofdstuk IV. Beschouwing van het land, het planten- het delfstoffelijk- en het dierenrijk. Hoofdstuk V. Eilanden die een deel uitmaken van de geographische groep van Java.

Het tweede deel zal handelen over Sumatra, Borneo, Celebes, Halmaheira of Gilolo, Timor; de Molukken, verdeeld in Amboina en Banda; de Oostersche Archipels en de groep van Paponesie. (*Dagbl. v. 's Gravenhage.*)

's GRAVENHAGE, 7 November.

Z. M. heeft aan Mr. L. N. Graaf van Randwyck, op zijn verzoek eervol ontslag gegeven als lid van het Collegie van Curatoren der Hoogeschool te Groningen, en in zijne plaats benoemd Mr. H. O. Feith, Raadsheer in het provinciaal Geregtshof aldaar.

— Het Provinciaal Hof van Zuid-Holland heeft heden uitspraak gedaan in de zaak van den Heer C. A. Thieme, uitgever der *Arnhemsche Courant*, welke zaak door den Hoogen Raad, bij arrest van 17 Junij jl., naar dat Hof was verwezen. Het Hof heeft, op grond van artikel 1 der wet van 1 Junij 1830 (*Staatsbl.* N°. 15), art. 207 van strafvordering en 52 van strafregt, te niet gedaan het ingestelde hooger beroep, het vonnis der Arrondissements-Regtbank van Arnhem van 6 Januarij 1846 vernietigd, en op nieuw regtdoende, den Heer C. A. Thieme *niet schuldig* verklaard aan het honen of smaden van den persoon des Konings, en hem te dier zake *vrijgesproken*; maar hem schuldig verklaard aan het boosaardig en in het openbaar aanranden van de waardigheid des Konings, en hem te dier zake veroordeeld tot eene correctionele gevangenis voor den tijd van 2 jaren, alsmede in de kosten van het regtsgeding, des noods bij lijfdwang op hem te verhalen.

Men verzekert dat de veroordeelde van dit arrest is gekomen in cassatie.

ROTTERDAM, 6 November.

Gisteren avond, omstreeks half tien ure, ontstond alhier brand aan de oostzijde der Botersloot, op eene der onbewoonde bovenverdiepingen van een huis, hetwelk, ten gevolge van het verbranden van het nevenstaand pand, op den 29sten Junij ll., zwaar geleden had, en derhalve vertimmeringen onderging. Door den ijver van den brandweer is de verdere voortgang der vlammen voorgekomen, nadat het bovenste gedeelte van het huis geheel was afgebrand.

KAMPEN, 3 November.

De vraag of alhier een Gymnasium naar de behoeften des tijds zal worden gesticht, is door den stedelijken raad met zeven tegen zes stemmen ontkennend beslist. De vereischte geldmiddelen schijnen de grootste zwarigheden te hebben opgeleverd.

GRONINGEN, 5 November.

Ook in onze provincie, vooral ten platten lande, zijn zeer vele zieken, zoodat in sommige kleistreken bijna geen huis is vrij gebleven, en zelfs geheele huisgezinnen er aan lijden. De sterfte is echter, naar evenredigheid van het aantal zieken, gering, en men vernoemt, dat de ziekte nu aan het afnemen is.

TILBURG, 5 November.

Eergisteren hebben drie vogelaars in den omtrek van deze stad, in drie slagen 1,112 leeuwrikken gevangen, behalve nog menigvuldige kleinere vogels.

— Sedert eenige dagen is van elders hier komen inwonen, zekere A. van Gog en zijne huisvrouw Hendrika van Bijzewijk, welke ruim 72 jaren geleden alhier in den echt zijn vereenigd; de man heeft den ouderdom van 95 en de vrouw die van 97 jaren bereikt; zij genieten eene goede gezondheid en hebben het voorregt van nog volkomen hunne verstandelijke vermogens te bezitten en zonder behulp van een bril te kunnen lezen; derzelver oudste dochter is weduwe en ruim 71 jaren oud.

— Als eene bijzonderheid wordt gemeld, dat te Prinsenhage in Noord-Braband den 4den dezer 2 ooievaars in volle vlugt zijn waargenomen, die zich vermoedelijk [illegible] eenig vertoef, wederom opgevlogen zijn, hunne rigting zuid-westelijk nemende.

MAASTRICHT, 4 November.

Den 26sten is de commissie van toezigt voor den aanleg van de ijzerbaan naar Aken vergaderd geweest. Bij die gelegenheid heeft men vernomen, dat de directie de kolenmijnen van Kerkrade heeft overgenomen, tegen den gevorderden borgtogt van f 500,000; dat de bepaling der rigting van de baan de goedkeuring van de provinciale Regering heeft verworven, en aan de Nederlandsche regering is aangeboden; — dat de geheele lengte is geraamd op

26,202 ellen, waarvan 23,304 op Nederlandsch grondgebied; — dat het grenspunt, waarop de beide deelen van den weg elkander zullen ontmoeten, is aangewezen; — dat de plaats, alwaar in Aken de station moet worden gebouwd, almede is bepaald, — en dat met het bestuur van de ijzerbaan van Aken naar Dusseldorp eene overeenkomst ter aansluiting is tot stand gebragt.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

VEREENIGDE STATEN.

Te Boston heeft men een zeil-paketboot gebouwd, de *Nieuwe Wereld* geheeten, dat het grootste koopvaardij-schip ter wereld zal zijn. Het meet namelijk 1818 ton en zal 5,000 balen katoen kunnen vervoeren. De kosten van bouw en optuiging hebben 100,000 dollars (rijksdaalders) bedragen. Er bevinden zich 3 dekken op zoo hoog als die van een fregat; de groote kajuit is 27 voet lang en 14 breed, de dameskajuit 14 voet lang en 12 breed en allersierlijkst ingerigt.

— In de *Brooklyn Daily Eagle* leest men het volgende:

De geest van landverhuizing in andere Europesche landen rijp geworden, schijnt zich bijzonder in Holland te hebben gevestigd. De *Atlas* van Albany gewaagt van eene vergadering van personen uit de Hollandsche kerk in die stad, betrekkelijk Hollandsche landverhuizers, en in welke door den Eerw. Heer Wyckhoff verscheidene brieven van personen uit Holland, werden voorgelezen, welke de oorzaken uiteenzetten, die tot de landverhuizing aanleiding gaven, en om inlichtingen en hulp vraagden in geval van doorzetting van een dusdanig plan. Als de hoofdredenen van deze verhuizing wordt gemeld: de moeijelijkheid, om in dit land een bestaan te vinden, ten gevolge van deszelfs overbevolking in verhouding tot deszelfs uitgestrektheid, het verval van den handel en de kwijning der handwerken, de verregaande afpersingen der Regering, om de rente te vinden voor de openbare schuld, en de godsdienstige onverdraagzaamheid, welke door de nationale kerk wordt uitgeoefend jegens diegenen, die naar eene grootere zuiverheid van leer streven, dan zij belijdt. Een comité van 12 personen, zamengesteld uit een gelijk getal leden van de Hollandsche Gereformeerde kerk, werd belast, om bij de eerstvolgende vergadering eenig plan voor te dragen, ten einde het door de Hollanders bevochte doel te helpen bevorderen.

ARABIE.

Zoo als bericht was is de stad Aden, voor weinigen dijds door de Arabieren bezet geweest; de Engelschen kregen versterking van troepen, en met deze gelukte het hun de stad te ontzetten en de beweging in den omtrek te beteugelen. De troepen trokken daarop op Mocha aan, om die stad voorloopig te bezetten. Dit Mocha nu is eene der belangrijkste steden van Yemen aan de Roode Zee en drijft een belangrijken handel, die nog veel verbeterd zou kunnen worden, indien er eene goede haven was. Waarschijnlijk zullen de Engelschen zich wel in die stad voor goed vestigen, de haven verbeteren en aldus weder hunnen handel uitbreiden.

RUSLAND.

Uit Odessa wordt gemeld, dat in Podolie zoo als Ukraine de oogst zeer overvloedig was geweest. Ook in de overige gedeelten des lands, behalve in het Steppenland, was de oogst gunstig uitgevallen.

De jaarmarkt te Nishnei-Novgorod (de kleine nieuwe stad) is zeer gunstig afgeloopen. In weerwil van de aanzienlijke toevoeren van allerlei koopwaren, rekent men dat de meeste 5 tot 10 ten honderd meer winst opleverden dan op de vorige jaarmarkt. Onder de vreemde waren telde men 60,000 kisten thee, welke mede tot hooge prijzen werden verkocht.

Nijni-Novgorod is een der dribs steden van dien naam. Er bestaat ook Novgorod-Veliki of groot Novgorod, en Novgorod-Severskoi, eene stad van minder aanbelang. Het zoogenaamd groot Novgorod ligt ver van Petersburg, hoewel eene der oudste en vermaardste steden van Rusland, bevat echter slechts 10,000 zielen. Het kleine is door den handel reeds tot eene bevolking van 30,000 gekomen, en ligt [illegible] in het Oosten van Rusland, 414 Ned. mijlen van Moscou.]

PORTUGAL.

De laatste berigten, die over Madrid van den 30sten October, worden medegedeeld, melden, dat het wettig gezag de overhand op de opstandelingen bleef behouden. De opstand te Oporto was onderdrukt en de Graaf das Antas, die aan het hoofd van denzelven stond, had zich genoodzaakt gezien met de overige leden der opgeworpen Junta de wijk te nemen op een Engelsch oorlogschip.

ITALIE.

ROME, 24 October.

De Heer Befondi, Raadsheer der Staatsvergadering de Sacra Rota, is eergisteren met bevelen naar Ravenna afgereisd. Men gelooft dat hij tot Legaat dier stad bestemd is, en binnen kort Kardinaal zal worden, zijnde een verlicht en in de regtsgeleerdheid zeer ervaren man. In het algemeen zullen meerdere praelaten tot Kardinalen benoemd worden, die later des Pausen maatregelen zullen uitvoeren, dan tot hiertoe het geval was.

— In weerwil van het regenachtige weder bezoekt de Paus dagelijks een of meerdere kloosters en fromme inrigtingen, en het krijgt meer en meerder aanzien dat de H. Vader plan heeft om verscheidene kloosters in één groot klooster te vereenigen, om de ledige aldan tot woningen voor arme lieden te doen inrigten.

— Te Milaan is een nieuw dagblad aangekondigd, *Il Popolare*, zoo veel als, *Volksvriend*, getiteld.

— De Tiber is buitengewoon gerezen, en heeft reeds het lagere gedeelte van het Jodenkwartier overstroomd.

— Bij verstuiving komen berigten in omtrent de verwoestingen in verscheiden streken van dit land door overstroomingen te weeg gebragt. Te Pavia waren bruggen, huizen en zwaar geboomte door den stroom medegesleept en hadden meer dan 2,000 menschen alles verloren; tijdelijk waren deze in eene kazerne gehuisvest en werd hun brood en soep uitgedeeld.

Te Messina op Sicilie had den 30sten October eene welkbreuk plaats gehad die de landen tot 30 mijlen in de rondte onder water had gezet, en deze zoo vruchtbare streek in eene woestenij herschapen; meer dan 200 menschen waren daarbij omgekomen.

— Men verhaalt dat de onlangs op het kasteel St. Angelo met veel geheimzinnigheid gevangengezette persoon niet, zoo als vroeger gezegd werd, de kardinaal Della Genga was, maar slechts de drukker van het bekende oproerige geschrift tegen den Paus.

— Te Modena is deser dagen het huwelijks-verdrag geteekend tusschen den Hertog van Bordeaux en de Prinses Theresia van Modena; den 30sten October zou het huwelijk voltrokken worden.

ZWITSERLAND.

De Groote Raad van Bazel was den 29sten October bijeengekomen, om te beraadslagen over de door een groot aantal burgers gevraagde herziening der grondwet. Door den Raad is eene Commissie benoemd, om een ontwerp van Staatsregeling in gereedheid te brengen, en is aldus voorloopig aan het verlangen der ingezetenen voldaan.

— De Regering van Lucern heeft aan de overige kantons berigt, dat zij het nieuw gevormd bewind te Genève nooit zou erkennen; deze verklaring was vergezeld van het volgend schrijven aan het Eedgenootschappelijk bestuur te Zurich: »Terwijl wij u heden de aan de gezamentlijke kantons uitgevaardigde circulaire, betreffende de aangelegenheden van het kanton Genève, mededeelen, kunnen wij onze bevreemding niet verbergen, dat zij het met uwe roeping bestaanbaar hebt gevonden, werkeloze aanschouwers van eene bloedige omwenteling, in een eedgenootschappelijk kanton te blijven, zonder zelfs aan de overige kantons daarvan kennis te geven. Zoveel te meer moeten wij er echter op rekenen, dat het voorzittend kanton het toestaan zal van de wettige regering, zal overtuigen en hare souvereiniteit met alle beschikbare middelen zal handhaven, dan het ook aan een opzigzelfs partij vergunt de wettige orde in een kanton omver te werpen en zich daarbij [illegible] te matigen."

— Te Lausanne, in Lochcarron, heeft een toeval plaats gehad, dat wel [illegible] van den namiddag van [illegible] bestond tot delging van [illegible] schuld.

— Volgens de opgave der bevolking hier te lande, bedraagt dezelve 2,500,000 zielen, waarbij ongeveer 20 millioen Protestanten, 5,000,000 Roomschen.

Het leger bestaat uit 115,000 man, als 12,500 man corps des gardes, 100,040 linie-troepen, te weten 69,930 man infanterie en 19,500 man cavalerie, 3,000 artillerie en 2,650 man der genie.

MUNSTER, 3 November.

Het stadje Ochtrup, nabij deze stad gelegen, leverde onlangs 120 landverhuizers. Uit den Kreits Borken en de er om heen liggende Kreitzen gingen in den loop van dezen zomer 2,000 weg. Maar dit staat nog niet in verhouding tot de landverhuizing, die in het stadje Bentheim plaats zal hebben, uit hetwelk binnen kort 400 naar Amerika zullen gaan. Als men in aanmerking neemt, dat Bentheim eene der kleinste stadjes in Westphalen is, zoo kan men er zich ongeveer een denkbeeld van maken, hoe de lust tot landverhuizing in deze provincie inderdaad eene volkziekte wordt. Alle dagbladen zijn vol van te koop gebodene grondstukken, waarvan zich de vertrekkenden, om geld te maken, voor spotprijzen moeten ontdoen. Alle grond komt hij ons, gelijk in Engeland, dagelijks meer in de hand van eenen enige of van weinige rijken, die gansche uitgestrektheden lands aan zich brengen, welke vroeger in handen van velen waren en honderden familiën levensonderhoud en eigendom verschaften.

— De Maatschalk Burgonet [illegible] heeft zich den 2den naar dat gewest ingescheept.

MUNCHEN, 28 October.

— De bank heeft voor de alleraanzienlijkste som van 25 millioenen gulden van de Fransche bankiers [illegible] de Rothschilds, [illegible] Volgens besluit van den Koning is even als in den vorigen winter aan de lagere ambtenaren der verschillende takken van bestuur, eene verhooging van traktement toegestaan, ten einde zij de duurte der levensmiddelen zouden kunnen bestrijden.

— Ook heeft de Koning aan de gemeenten, ten einde, bij den [illegible] schulden gedurende twee jaren niet te stellen en de gelden die daartoe bestemd waren te wenden, om goedkoop brood aan de lagere klassen te verschaffen. Te Wurzburg zijn 30,000 gulden verkend, om werk te geven aan de behoeftigen van die streek, en de opzigters van de magazijnen der

Regering hebben bevel ontvangen, om tegen lage prijzen granen te leveren aan de arme districten van Lager Frankenland en Aschaffenburg. Verders is eene aanzienlijke verligting in de opbrengst der belastingen toegestaan.

SAKSEN.

DRESDEN, 2 November.

Bij eene ordonnantie van Z. M. den Koning, wordt met 1 November tot 30 September 1847, de vrije invoer van granen, meel en andere levensmiddelen toegestaan.

ENGELAND.

LONDEN, 4 November.

Gedurende de twee dagen, welke H. M. te Hatfield House bij den Markies van Salisbury heeft doorgebragt, zijn aldaar verbruikt 3 ossen, 8 schapen, 6 kalvgren, 200 kippen, 50 kapoenen, 150 patrijzen, 100 fazanten, 50 kemphanen, 24 kalkoenen, 30 hazen, 24 wilde eenden, 200 konijnen, 4 rheën, 24 tongen en 12 schildpadden, zonder te rekenen al hetgeen bij zulk eenen overvloed van vleesch en wild noodzakelijk nog verzocht wordt.

— Het verbruik van levensmiddelen van allerlei aard heeft hier te lande eene aanzienlijke vermeerdering ondervonden, welke verklaard wordt door het verlies van een gedeelte van den aardappelenoogst. Zoo zijn gedurende de acht eerste maanden van dit jaar 58,339 stuks vee op de markten gebragt, tegen 13,672 in 1845. De invoer van spek, ham, gezouten of gerookt vleesch, welke in de eerste 8 maanden des vorigen jaars slechts 96,525 centenaars bedroeg, is in 1846, voor dien tijd, gestegen tot 185,447 centenaars. De invoer van kaas, 105,115 centenaars in 1845 uitmakende, bedroeg in 1846, 192,216 cent. In 1845 zijn 772,513 quarters granen in den handel gebragt, in 1846, 3,043,505. Deze verhouding is nog treffender, wat het meel aangaat, zijnde in 1845 in verbruik 267,786 centenaars en in 1846, 2,905.252 centenaars.

— Het verbod tot uitvoer van buskruid is thans ingetrokken, en een Fransch schip het nu in de haven van Erith op de Theems om 4,000 vaten innemen.

— De grootste lading thee, welke ooit aangebragt is, is deser dagen uit China aangekomen, namelijk: 18,156 kisten, 8,110 halve kisten, 2,248 kistjes en bovendien nog 562 andere balen, te zamen 29,071, behalve de andere koopwaren.

— De bureaux van openbare werken in Ierland hebben meer dan 100,000 menschen aan arbeid geholpen.

— Er zullen 6 nieuwe stoomschoten van 350 paardenkracht gebouwd worden, die alle vorige in snelheid moeten overtreffen en de dienst tusschen Holyhead en Dublin zullen doen.

— Te Jeantown, in Lochcarron, leeft een zonderling huisgezin van weezen, uit zeven jongens en twee meisjes bestaande, die allen doofstom en evenwel der spraak machtig zijn. Drie der jongens bevaren de zeeën hebben eene boot en net, waarmede zij voor zichzelven langs de kust op de haringvangst uitgaan.

FRANKRIJK.

PARIJS, 5 November.

In den namiddag van den 4den dezer zijn de Hertog en de Hertogin van Montpensier, met een buitengewonen trein langs den Orleanschen spoorweg alhier aangekomen. Het geheele Koninklijke Gezin was op het kasteel der Tuilerien vereenigd, om het doorluchtig echtpaar te ontvangen. De Koning wachtte aan den grooten trap de jeugdige echtgenooten af, die bij het rijden van hun rijtuig door den Hertog en de Hertogin van Aumale ontvangen waren.

De jonge en schoone Infante heeft zich in de armen der Koningin geworpen, die haar teeder aan het hart drukte, terwijl Lodewijk Philips zijn jongsten zoon, wien hij na het treurig verlies van den Hertog van Orleans de meeste liefde toedraagt, met aandoening omhelsde.

Gisteren bij hunne reis door Tours, hebben de Hertog en Hertogin van Montpensier voor 25,000 fr. ingeschreven ten behoeve der slagtoffers van de overstrooming der Loire. Te dezer gelegenheid kan men de verzekering geven, dat hetgeen vroeger omtrent het vermogen der Infante berigt is zeer overdreven was, en dat blijkens het huwelijkscontract dat vermogen niet meer bedraagt dan 30 millioen realen, of 7 à 8 millioen franken.

— Het verlies van den Koning en de Koningin der Belgen daags voor de aankomst van den Hertog en de Hertogin van Montpensier heeft alhier veel opzens gebaard en zal ongetwijfeld tot allerlei gissingen aanleiding geven.

— Een stoomregat van 450 paardenkracht is door de Regering naar de Taag gezonden om het Fransch smaldeel aldaar te versterken.

— De Maarschalk Bugeaud, Hertog van Isly, Gouverneur van Algerie, heeft zich den 2den naar dat gewest ingescheept.

— De bank heeft voor de allervoornaamste som van 87 millioenen gedisconteerd, welke den 31 October vervallen was; dit is de grootste rescontre, welke ooit op eenen dag gedaan is.

Sedert eenige weken bespeurt men, dat bij de spaarbank alhier de terugvordering van geld de stortingen aanmerkelijk te boven gaat.

De Engelsche, Engelsche, Nederlandsche en Belgische bankiersdirissen, welke te Parijs bijeen zijn, om over de belangen der buitenlandsche schuldeischers van Spanje te beraadslagen, hielden den 2den en 3den dezer verschillende conferentiën gehouden, onder het voorzitterschap van den Heer Mallagan, Fransch gedeputeerde. Het algemeene stemmen is besloten dat de Heer Henderson, een der gedelegeerden van het Engelsch committé, zich alleen naar Madrid zou begeven, ten einde daar al de schuldeischers te vertegenwoordigen, en aan de Spaansche Regering de voorstellen der gedelegeerden van alle Landen te doen.

— De vrouwen alhier werken niet leder op zich zelve; de industrie heeft haar de magt der associatie geleerd. Zij vormen vereenigingen, welker leden den arbeid onder elkander verdeelen. Eene dezer vereenigingen verheugt zich op dit oogenblik bij het hoogst heuglijk gevolg, namelijk: eene inrigting tot verzorging van kinderen beneden de twee jaren en onder den naam van *crèche*, kribbe of wiege belast.

Zij werd voor ruim een jaar, onder het toezigt van den Graaf Molé gesticht en belooft zich door geheel Europa te verbreiden. De kribbe vult de gaping aan tusschen het kraamhuis, waar het arme kind het eerste levenslicht ziet, en de salle d'asile of kinderbewaarschool, die hem van het 2de tot het 4de jaar ten verblijf strekt. Maar de kribbe voorziet in eene misschien nog dringender behoefte dan de bewaarschool; want zij neemt het kind tot zich in het oogenblik van zijn leven, wanneer het het minst in staat is ontberingen te lijden, en wanneer het het meest zijne ouders tot last is; zij beschermt het en bewaakt het voor zijne moeder, terwijl deze werkt; zij biedt het als 't ware haar borst aan, en stelt het haar als den dag ten einde is, weder ter hand. Zoo wordt de maatschappij tot voedster voor het kind, dat misschien, tusschen de wanden van een zolderkamertje, van koude en honger zou gestorven zijn. Thans kan deze moeder aan zich zelve denken; zij kan gerust voortwerken, daar zij voor het lot van haar kind onbezorgd is; zij zal haar kind in het leven behouden, en in plaats van ziek en zwakkelijk, zoo als anders te verwachten zou zijn, zal het sterk en gezond worden. Dit zijn de gevolgen deser inrigting; voorzeker, men mag niet wanhopen aan onzen tijd, die zulke denkbeelden ziet verwezenlijken. Parijs heeft 11 zulke inrigtingen. De departementen hebben er meer dan 100. Buiten Frankrijk is die inrigting ook reeds hier en daar overgenomen, en toch is zij slechts een groot jaar oud. Het schijnt, dat men sedert de vondelingen, die St. Vincent de Paula zich aantrok, voor deze arme kleinen nog niets zoo veel goeds gedaan heeft. En ook hier zijn het weder vrouwen.... Inderdaad iets goeds te stichten verstaat vaak het instinct der vrouw beter dan wetgevers, te midden hunner diepzinnige studien.

— De uitgebreidheid der overstroomingen wordt deels toegeschreven aan den min gunstigen toestand der waterkeeringen, deels en vooral aan het ontblooten van het gebergte van de bosschen, die vroeger daarop werden gevonden. Men rekent de oppervlakte bosch-land, in geheel Frankrijk, op 8,800,000 hectares, waarvan aanmerkelijke en zestiende lastast uit opgaand hout, en ruim 6,500,000 op de oostelijke hellingen van het gebergte liggen. Zoude tijdige en onvoldoende aanplantingen, deze stand van zaken niet verbeteren, dan moet het gevaar meer en meer dreigende worden.

— Het dagblad *l'Epoque* is voor 202,300 fr. verkocht; het telt 11,463 geabonneerden.

— Den 23sten October heeft in het bosch van Caltot een wolvenjagt door 400 jagers met 64 honden plaats gehad, welke meer dan 4,000 personen uit nieuwsgierigheid bijwoonden. Vijf wolven zijn gedood.

— De gletscher in de hooge Alpen zijn reeds met sneeuw bedekt.

— Uit Martinique wordt gemeld, dat 107 slaven van beider kunnen zich door middel van het fonds, dat zijn regeringswege daartoe was toegestaan, hadden vrijgekocht. De slaven zelf hadden daartoe 87,320 fr. de Regering 19,416 fr. de eigenaars 22,087 fr. bijgedragen.

— Men heeft berigten uit Oran van den 25sten October ontvangen, volgens welke de beschikbare troepen van de bezetting dier stad den 22sten onderweg waren uitgetrokken, hetgeen in die stad veel bevreemding gewekt en tot verschillende gissingen aanleiding gegeven had. Men meende dat Abd-el-Kader, door de troepen der Sultan van Marokko in het noorden gedrongen, weder naar de grenzen van Algerie terugkeerde.

BELGIE.

BRUSSEL, 5 November.

Zaturdag, na het houden van eenen raad van ministers, zijn de beambten en bedienden van den Staat [illegible] verwittigd geworden, dat zij zich uit alle staatkundige genootschappen moesten verwijderen, en zich bij gevolg onthouden in andere te treden, of wel dat zij hun ontslag moesten nemen, ten ware zij verkozen door de Regering te worden afgezet. De meeste beambten heeft men het ministeriëel besluit mondelings medegedeeld, zoodat zij niet juist wisten wat men van hen vorderde. De verwittiging is ambtelijk en gebiedend gedaan; de beambten hebben zich op staanden voet moeten verklaren omtrent de van hen gevorderde verbindtenis; aan sommigen heeft men zelfs geen minuut uitstel gegeven, om zich te bedenken.

— Uit de thans volbragte telling blijkt, dat de bevolking van deze stad, thans bedraagt 123,294 zielen.

— Z. M. heeft uit eene H. D. door den Minister van de Hervormde Eeredienst aangeboden nominatie, tot Predikant te Oostvoorne, Lage- en Hoogen Heden benoemd D. H. W. Hemmes te Wanneperveen.

— Uit de Oost-Indische berigten blijkt, dat D. F. C. van der Meer van Rotterdam, Predikant der 3de klasse te Soerakarta, geplaatst is bij de gemeente te Padang, en in zijne plaats de Predikant der 2de klasse te Padang, J. F. Brandt.

Niet ongevoelig voor de menigvuldige bewijzen van deelneming, jegens mij als mijne verdere bloedverwanten betoond, tijdens de ziekte en bij het overlijden mijner dierbare Echtgenoot, zoo betuig ik, mede uit hunnen naam, daarvoor mijnen hartelijksten dank.

D. A. KELDER.

Voor de vele blijken van deelneming, bij het overlijden van onze hartelijk geliefde Moeder ons betoond, betuigen wij bij deze onzen welmeenenden dank.

LEYDEN, 7 November 1846.

J. RINGELING.
A. H. G. RINGELING, JUTTING.

Voor de vele blijken van hartelijke deelneming, ontvangen bij het verlies van haren geliefden Echtgenoot, betuigt de Ondergeteekende, ook namens de betrekkingen des overledenen, haren opregten dank.

LEYDEN, 7 November 1846.

G. A. W. VAN HEYNINGEN.
Wed. C. H. TER LAAG.

Gevoelig getroffen door de menigvuldige blijken van hartelijke deelneming, van vrienden, bekenden en Stadgenooten, bij het afsterven mijner geliefde Gade betoond, zoo betuig ik en mijne Kinderen, langs dezen gebruikelijken weg, aan allen mijnen welmeenenden dank.

LEYDEN, 7 November 1846.

A. HASEBROEK,
Med. Doctor.

LEYDSCHE SCHOUWBURG.

DE KONINKLIJKE NEDERDUITSCHE TOONEELISTEN VAN ZUID-HOLLAND,

Onder Directie der Firma J. H. HOEDT en A. PETERS,

op Maandag 9 November 1846.

FRIDOLIN of ***de gang naar de IJzersmelterij***, Tooneelspel in 5 Bedrijven, naar het Hoogduitsch van HOLBEIN, in vele jaren niet vertoond. Gevolgd door: ***de Polka ten platten Lande***, Blijspel met Zang in 1 Bedrijf, naar het Fransch. *Aanvang ten ZES ure.*

Burgemeester en Wethouders der Stad Leyden, roepen bij deze op alle personen, die geschikt en genegen zijn tot de vervulling der openvallende betrekking van **EERSTEN PRAECEPTOR** bij het **Stedelijk Gymnasium**, om zich met overlegging der vereischte getuigschriften en van een gezegeld verzoekschrift, in Persoon of bij vrachtvrije brieven, binnen *veertien dagen* aan te melden aan HH. Curateren van hetzelve Gymnasium, bij wien de noodige inlichtingen omtrent genoemde betrekking te verkrijgen zijn.

DU RIEU.

Leyden, 5 *November* 1846.

Ter ordonnantie van dezelve,
v. PUTTKAMMER.

Heden ontvangen **TERRINES de FOIES GRAS aux TRUFFES du PERIGORD**, alsook nieuwe Fransche **CONFITUREN**, en in dépôt eene nieuwe ontvangst **PATE RECTORALE**.

Leyden, 7 *November* 1846.

J. F. ZUUR,
Confiseur.

De Ondergeteekende de **SMEDERIJ** van den Heer P. VAN GERR op de Hoogewoerd Wijk III No. 342 op den 1sten November aanvaardende, beveelt zich in ieders gunst tot het maken en reparteren van alle **Huis-, Fabriek- en Molenwerken**. Beloofd eene civiele bediening.

J. C. TIMMERMAN.

VOOR HET RIJK.

BESTUUR DER DOMEINEN.

PROVINCIE ZUID-HOLLAND.

ARRONDISSEMENTS-DIRECTIE DER INDIRECTE BELASTINGEN

TE *'S GRAVENHAGE.*

KANTOREN DER REGISTRATIE TE *DELFT* EN *'S GRAVENHAGE.*

(Geregtelijke en Administrative Akten.)

Op Maandag den 23sten November 1846, en twee volgende dagen, telkens des voormiddags ten 10 ure, zal het Bestuur der Domeinen, ten overstaan van den Notaris C. J. SCHIEFBAAN, residerende te *'s Gravenhage*, in het Logement *de Nieuwe Doelen*, op den Korten Vijverberg te *'s Gravenhage*, eerst *afzonderlijk* per Kavel, en daarna *Gemeentens-gewijze* in *massa*, Openbaar in **Veiling** doen brengen, **Drie Honderd Vier en Veertig** in trein van betaling zijnde **DOMANIALE PRESTATIEN**, bestaande in **RENTEN, ERFPACHTEN, RECOGNITIËN, enz.**, alle behoorende tot de Kantoren der Registratie te *Delft* en te *'s Gravenhage*, (Geregtelijke en Administrative Akten) en breeder omschreven in den CATALOGUS, welke tegen betaling van **Veertig Cents**, verkrijgbaar is gesteld ten Kantore van den Ontvanger der Domeinen, en van den Ontvanger der Registratie voor de Geregtelijke en Administrative Akten te *'s Gravenhage*, en bij de Ontvangers der Registratie te *Delft* en *Schiedam*, alsmede bij die der Domeinen of der Registratie te *'s Hertogenbosch*, *Arnhem*, *Amsterdam*, *Utrecht* en *Middelburg*, terwijl de algemeene en speciale **Voorwaarden van Verkoop** ter lezing liggen in het *Hôtel van het Provinciaal Gouvernement van Zuid-Holland*, ten Raadhuize der Steden *'s Gravenhage* en *Delft*, ten Burele van den Ondergeteekende, ten Kantore van den Notaris C. J. SCHIEFBAAN voornoemd, alsmede ten Kantoren van de Ontvangers der Registratie te *Delft* en te *'s Gravenhage*, (Geregtelijke en Administrative Akten).

's Gravenhage, 30 *October* 1846.

De Arrondissements Directeur der Indirecte Belastingen te 's Gravenhage,
B. FRIESWIJK.

Het Algemeen Kantoor van Administratie, te *Amsterdam*, onder Directie van STADNITSKI & VAN HEUKELOM c. s., adverteert, dat de **COUPONS** van door hetzelve uitgegevene *CERTIFICATEN* van *Russische Fondsen*, verschenen 1/13 Julij 1846, van Heden af zullen worden betaald ten Kantore der *ONTVANG- en BETAALKAS*, als: van 6 pCt. in Assignatiën, groot Rs. 30. — met *f* 16.29, *Zestien Gulden Negen en Twintig Cents*, en van 6 pCt. in Zilver, groot Rs. 15. — met *f* 28.50, *Acht en Twintig Gulden Vijftig Cents.*

GRAANPRIJZEN AAN DE BEURS TE LEYDEN.

Zaturdag 7 November.

Oude Witte Tarwe *f* 10.80 tot *f* 11.50. Nieuwe Witte Tarwe *f* 11.50 tot *f* 11.90. Oude Rogge *f* 9.40 tot *f* 9.60. Nieuwe Rogge *f* 9.50 tot *f* 9.80. Nieuwe Gerst *f* 6.50 tot *f* 6.80. Haver *f* 5.00 tot *f* 5.40. Paardeboonen *f* 8.30 tot *f* 8.50. Duiveboonen *f* 8.50 tot *f* 8.70.

PRIJS VAN DE BOTER AAN DE WAAG TE LEYDEN.

Zaturdag 7 November 1846. Van 40 tot 45 à 46 Gulden.

BEURSPRIJS VAN SCHULDBRIEVEN.

ZATURDAG 7 NOVEMBER, ten 4 ure.

		Laatste koers	Hoogste koers
NEDERLAND, Werkelijke Schuld.	à 2½ pCt.	58 1/16	58 3/8
Dito dito.	» 3 »	70 5/8	
Dito dito.	» 4 »	92 5/8	
O. I. Leening.	» 4 »	98 3/8	
Amortisatie Syndicaat.	» 4½ »		
Dito dito.	» 3½ »	83 1/8	
Handel-Maatschappij.	» 4½ »	173 1/8	
Haarlemmermeer.	» 5 »		
Aandeelen Rijn-Spoorweg.	» 4½ »		
Aandeelen Holl. Spoorweg Maatschappij.	» 4 »		
BELGIË, Certificaten.	» 2½ »		
Dito Dito	» 4½ »		
Dito bij ROTHSCHILD.	» 2½ »		
SPANJE, Leening bij Ardoin van 85 £.	» 5 »		
Dito bij dito, onbep. stukken.	» 5 »	21 1/16	21 3/16
Dito.	» 3 »		
Dito Binnenl.	» 3 »	32	32 3/16
Coupons Ardoins.	» »		
PORTUGAL, te Londen.	» 3 »	39 5/8	39 7/8
Dito.	» 4 »	38 5/8	
RUSLAND, Oblig. HOPE 1798 en 1816.	» 5 »		
Dito dito 1828 en 1829.	» 5 »		
Cert. bij dito 1831 en 1833.	» 5 »		
Dito bij HOPE.	» 4 »	88 1/8	
Dito bij STIEGLITZ & C°.	» 4 »		
Certificaten te Hamburg.	» 5 »		
Dito te Londen.	» 5 »		
Inschrijving in Assign.	» 6 »		
Certificaten van dito.	» »		
POLEN.	» 4 »		
Dito Aandeelen met Loting.	*f* 300 *f*		
Dito dito.	» 500 »	141	
PRUISSEN, Loten.	»		
OOSTENRIJK, Oblig. Weener Bank.	à 5 pCt.	102 3/8	
Idem.	» 4 »		
Oblig. Metalliek.	» 5 »		
Idem.	» 2½ »		
Aandeelen 28 Mei 1834.	*f* 500 *f*		
Idem 1 April 1839.	» 250 »		
NAPELS, Certif. Adm. bij Lam. en Bouw.	à 5 pCt.		
BRAZILIË, Idem. 1843.	» 5 »		
AMERIKA.	» 5 »		
Dito.	» 6 »		
Dito Bankaktien.	» 5 »		
MEXICO.	» 5 »		
Dito Uitgestelde Schuld	» »		
GRENADA.	» 1 »		
VENEZUELA.	» 2 »		

Te Leyden ter Boekdrukkerij van J. G. LA LAU.